Dato: 19.10.2006
Vår ref: AGK 008
Deres ref: 200604470-
RBA-K /LB/BHH

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse - NOU 2006:6 - Når sikkerheten er viktigst

Det vises til brev med vedlegg som er mottatt den 27.06.2006.

Når det gjelder hva som er kritisk infrastruktur, kunne utvalget ha avklart hvem som var eiere og/eller driftere av kritisk infrastruktur når først arbeidet var igangsatt, se kap 3 om identifisering. Noen eksempler innenfor det som er definert som kritisk infrastruktur ville ha lagt føringer for ytterligere avklaringer.

For kapitlet om sikkerhetsutfordringene er det en fyldig og beskrivende oversikt, men det er ikke gjort forsøk på å gå i dybden med å angi sannsynlighet for hvilke hendelser som kan skje. Eller ved å angi hvilke uønskede hendelser en bør være forberedt på.
I utgangspunktet er det NSOs oppfatning at kritisk infrastruktur bør være under kontroll av selskaper som har hovedkontor i Norge.

Sikkerhetsutfordringene må ikke medføre at virksomhetenes rammebetingelser forverres. Det går en grense for hva en privat aktør skal legge inn av investeringer i sikring av kritisk infrastruktur som ikke er basert på kost nytte vurderinger. Norge bør ikke få noen særnorske kostnadskrevende tiltak som ikke finnes i land vi sammenligner oss med. Som eksempel kan nevnes at virksomheter, som er pålagt krav til sikring etter ISPS, i mange tilfeller har fått betydelige utgifter. Utfordringen blir å få til tilskuddsordninger for beredskapstiltak som normalt ligger utenfor virksomhetens kartlagte uønskede hendelser.

Ansvar for beskyttelse av kritisk infrastruktur med mer bør danne grunnlaget for at Justisdepartementet bør gis en ytterligere og tydelig koordinerende rolle og styring over NSM, DSB og PST. Videre bør fokuseres ytterligere på at NSM er organisert under to departementer og at det kan gi uklarheter under for eksempel større krise. Ansvarsprinsippet bør synliggjøres gjennom en helhetlig beredskapslov, slik utvalget selv gjengir. Og samtidig må rollefordelingen mellom myndighetsorganene klart fremgå av en slik beredskapslovgivningen med Justisdepartementet som en entydig koordinerende myndighet ved en landsomfattende hendelse. Øvelse 06 som nå gjennomføres og evalueres vil kunne avdekke et behov for å kartlegge informasjonslinjer og hvor lang tid det tar før det responderes fra de ulike myndigheter og aktører som er eller kan involveres.

Når det gjelder lovgrunnlaget for sikringstiltakene, så kan sikkerhetsloven være et tema og særlig utkastet til forskrifter om objektsikkerhet. Utfordringen for sikkerhetsloven er at den

fokuserer særlig på terror, spionasje og sabotasje. For langt de fleste virksomhetene vil naturkatastrofer og derav bortfall av infrastruktur (flom, orkan osv) være mer sannsynlige hendelser og det bør vurderes på lik linje. En generell beredskapslov kan være løsningen. Den bør også fokuseres på hva som skal beskyttes. Loven må konkretiseres for å ivareta virksomhets- og sektorovergripende løsninger.

NSO fokuserer på at virksomhetene skal forebygge uønskede hendelser, være forberedt på å håndtere det som kan skje og samtidig begrense produksjonsavbrudd (komme i produksjon så snart som mulig igjen etter en hendelse).
Det er også en utfordring at de graderte informasjonene som sikkerhetsmyndighetene utgir, i mange tilfelle ikke når ut til virksomhetene som kan ha nytte av dem.

Generelt når det gjelder forslaget til beredskapslov, så foreslår NSO at loven også inneholder krav til konkrete beredskapstiltak. Å opprette beredskapsplaner vil i mange tilfelle ikke være tilstrekkelig om en hendelse skulle inntreffe. Beredskap bør også innebære en konkret organisering, håndtering og tiltak for normalisering (komme i produksjon så fort som mulig).
Det er også viktig å merke seg at mange virksomheter outsourscer diverse tjenester (ansattegrupperinger som data, vakt, operatører, rengjøring etc). Mange benytter seg av de samme leverandørene, og hva skjer om en krise rammer ulike virksomheter? Hvordan sikre seg at ens egen virksomhet får nødvendig hjelp så fort som mulig? Og hvem skal prioritere om mange blir rammet samtidig?

Virksomhetene bør øve både egne og tilliggende myndigheters beredskapsplaner. Utvalget angir at det er flere tilsynsmyndigheter og disse bør samordnes. Av hensyn til den offentlige beredskapen bør svakheter og styrker kartlegges av tilsynsmyndighetene, så mest mulig av den totale beredskapen blir samordnet. Og deretter prissatt, slik at det avsettes tilstrekkelige midler til forberedelser og håndtering.

Om offentlig eierskap er NSO av den oppfatning at prosessen med statlig salg av kritisk infrastruktur gått for langt – det er ønskelig at infrastrukturen skulle eies av det offentlige, og tjenestene kunne tilbys av det private – for eksempel eier Telenor infrastruktur i dag.
Det gjør samfunnet mindre sårbart når en har hjemmel i eierskap for å håndtere kriser som rammer infrastruktur.

En må også være oppmerksom på at de mindre virksomhetene ikke har det apparatet som store virksomheter har for å takle hendelser. En beredskapslov må tilpasses også mindre bedrifter. Som leverandører til større virksomheter er de med i det som kan kalles kritisk infrastruktur og en må tilpasse kommunikasjonen til også den delen av norsk næringsliv.

Avslutningsvis bør oppfølgingen av NOU'en avklare når og på hvilken måte infrastrukturen er sårbar og hvordan dette kan håndteres. Det viktigste er å sikre at det etableres beredskap for å håndtere en hendelse så fort som mulig og ved hjelp av de nærmeste ressursene for å hindre hendelsen i å utvide seg.

Med hilsen
Næringslivets sikkerhetsorganisasjon

Trygve Finsal
Direktør

Anne-Grethe Kristiansen
Juridisk fagsjef